

Störningar i Stockholmstrafiken 2001

*Essingeleden den 3 januari: Tunnor med farligt gods lossas försiktigt.
Essingeleden var avstängd under cirka 7 timmar i båda körriktningarna.
Foto: Lars Lundh, Gatu- och fastighetskontoret*

Framkomlighetsgruppen
Busslink, Polisen, SOS Alarm, Stockholms brandförvar,
Stockholms gatu- och fastighetskontor och Vägverket i samverkan

Förord

I denna rapport redovisas några exempel på allvarliga eller principiellt intressanta störningar i Stockholmstrafiken under 2001. Fokus är primärt på framkomlighet, inte på trafiksäkerhet. Redovisningen är inriktad på vad som har hänt, vilka konsekvenserna har blivit för framkomlighet/trafiksäkerhet och framförallt förslag till åtgärder för att reducera konsekvenserna vid händelser i framtiden.

Den största händelsen under året, olyckan på Essingeleden vid Hornsberg den 3/1 2001, har rapporterats i en separat rapport (RAP 2001:0469) och tas endast upp kortfattat i denna rapport.

Liknande rapporter har tidigare getts ut för inträffade störningar 1999 (RAP 2000:0433) och 2000 (RAP 2001:0470). Dessa tre tidigare rapporter ger tillsammans med denna rapport ger en god bild vad som kan hända i storstadstrafiken och dessutom en idékatalog över möjliga åtgärder.

Rapporten är framtagen av framkomlighetsgruppen som hösten 2001 bestod av:

Håkan Carlbom	Stockholms gatu- och fastighetskontor, Region innerstaden
Anders Eklind	Stockholms gatu- och fastighetskontor, Strategisk trafikplanering
Jan-Olov Ericsson	Vägverket, avdelning Planering (ordförande)
Kåre Godin	Trafikpolisen, Vreten
Istvan Hornyak	Stockholms brandförsvär
Tommy Jansson	Vägverket, avdelning Väg
P O Johansson	Vägverket Produktion, Tumba
Mats Kjellman	Trafik Stockholm
Peter Kronborg	Movea Trafikkonsult AB (sekreterare)
Göran Lindell	Stockholms gatu- och fastighetskontor, Trafiktjänsten
Lars Lundh	Stockholms gatu- och fastighetskontor, Region innerstaden
Caroline Magnusson	Trafik Stockholm
Lars Neuman	Trafikpolisen, City
Lars Pettersson	Stockholms gatu- och fastighetskontor, Trafiktjänsten
Anders Pihl	Busslink
Lars Schillström	Vägverket, avdelning Väg
Håkan Wall	Polisen, länskommunikationscentralen
Thord Åberg	Trafikpolisen, City
--	SOS Alarm

Rapporten har till största delen skrivits av Peter Kronborg, Movea.

Sammanfattning - förbättringsmöjligheter

Ett urval av stora eller principiellt intressanta olyckor, haverier och incidenter redovisas i denna rapport. Redovisningen är på inget sätt heltäckande, utan bör ses som en exempelkatalog. Samtliga av de allra allvarligaste störningarna under året finns dock med. Den allra allvarligaste störningen under 2001 var olyckan på E4/E20 Essingeleden vid Hornsberg den 3/1 då en lastbil med farligt gods i lasten körde på en stillastående personbil. Stora delar av Stockholm lamslogs under cirka 7 timmar. Andra extra allvarliga störningar under 2001 var:

- Onsdag 7/3: Tankbil med diesel vältrar på Roslagsvägen söder om Ålkistan. Vägen helt avstängd i drygt 6 timmar
- April: EU-toppmöte lamslår delvis trafiken
- Slutet av juni: Bara ett körfält per riktning över Tranebergsbron samtidigt som tunnelbanestation Brommaplan stängdes
- Slutet av december: Snökaos

De viktigaste förbättringsförslagen för framtiden som har framkommit i samband med analysen av 2001 års störningar redovisas nedan. Ordningsföljden är inte i prioriterad, utan indelad i olika områden och inom varje område kronologisk. Jämför även de tre tidigare rapporterna om tidigare års störningar.

Lagstiftning, regler, ansvar och samverkan

1. Vaghållarna måste vara med vid planeringen av toppmöten med politiker etc. Helst bör transporter ske med helikopter om man inte kan utlokalisera verksamheten utanför Stockholm. (april)
2. Samarbetet mellan Trafik Stockholm/VägAssistans och Gatujouren måste förbättras (22/8 och 4/10)

Vägutformning

3. Ska mittbarriärer i betong på motorväg kunna knuffas över tre körfält i samband med påkörning, eller behövs det förbättringar? (3/1)
4. Behov av avkörningsplats på Centralbron södergående vid Riddarholmen. (16/1)

Ledningscentraler

5. Bärningsrutinerna behöver ses över och samarbetet med restvärdesledare etc i syfte att snabba upp bärgning vid olyckor med tunga fordon inblandade. (3/1 och 7/3)
6. Bristfällig information på internet (vv.se och trafiken.nu) om stora akuta trafikproblem. Bör kunna förbättras genom manuell inmatning. (25/1 och 20-21/12)

Tunga fordon och dess last

7. Är det lämpligt att använda ledbussar vid vinterväglag, eller bör man försöka undvika ledbussar? (20-21/12)

Beteende på olycksplats

8. Man kan ofta öppna åtminstone något körfält tidigare. (4/10)

Tekniska system och utrustning

9. Det behövs system för flexibel skyltning i samband med omledning efter olyckor. VMS och/eller enklare system. (3/1 och 7/3)
10. Dåliga varningssystem som behöver förbättras för alltför höga fordon vid Klaratunneln och avfarten från Centralbron mot Söder Mälarstrand. (27/2 och 1/8)
11. Behov av reservkraft till extra viktiga trafiksignaler. (11-12/3)
12. VägAssistans behöver brandskåpsnycklar för att kunna släcka trafiksignaler. (28/6)
13. Avstängningssystemet vid motorvägsbron i Södertälje behöver förbättras (14/12)

Vägarbeten

14. Se till att göra etableringen enligt trafikanordningsritningar och att göra allt färdigt på en gång. (12/3, 17/5, 30/10 och 20/11)
15. Dålig samordning enligt Stockholms stads revisorer. Förbättringar föreslås.(16/5)
16. Det krävs ordentliga kapacitetsberäkningar om man ska reducera antalet körfält under rusningstid på trafiklederna. (25/6, 8/8)
17. Även vid beläggningsjobb nattetid krävs en bättre planering. (3/8)
18. Radierna måste vara så stora att tunga fordon kommer igenom utan att få punktering när de slår i betongblocken. (13/8)
19. Även vid vägarbeten måste man planera för avrinning. (16/8)
20. De falska brandlarmen i Söderledstunneln visar på allvarliga brister i avstängningsmaterial och rutiner. (28 – 29/8)

Övrigt

21. På något sätt måste alla seriekrokar i vänster körfält med 4, 5, 6 eller 7 bilar undvikas. De leder ofta till nackskador, samt till stora framkomlighetsproblem (13/8, 7/9 och 17/10)

2001 års störningar

Onsdag 3/1: En långtradare kör på stillastående personbil på Essingeleden vid Hornsberg. E4 stängs i över sex timmar i båda riktningarna. Fördröjningskostnad ca 10 Mkr. Den allvarligaste störningen under hela 2001. Behandlas i detalj i den separata rapporten (RAP 2001:0469) och tas endast upp kortfattat här.

- VägAssistans bemöttes mycket bra av andra inblandade parter
- Man hade stor nytta av kameran på VägAssistansbilen
- Är det acceptabelt att mittbarriären flyttar sig över tre mötande körfält?
- De viktigaste tillfarterna mot Klarastrandsleden söderut stängdes av. Kunde ha undvikits om man haft flexibelt skyltmaterial
- Oenighet om hur bärgningen av lastbilen skulle göras. Kunde troligen ha bärgats snabbare (30 – 60 minuter) utan mobilkran. Bättre samarbete med restvärdesledare etc
- Svårigheter med information, speciellt prognos för när vägen skulle öppnas

Tisdag 16/1: En bil stannar på Centralbron södergående, höger körfält efter Riddarholmen. Larm till VTC. VTC ser med kamera hur bilen därefter körs på av en annan bil med hög fart. Brandbilar ställer upp i fel körriktning (delvis beroende på samtidig brand). Behov av avkörningsplats?

Torsdag 25/1: Halka på grund av återfrysning i stor del av länet. Bristfällig information på internet (vv.se och trafiken.nu). Berodde troligen på diverse teknisk problem.

Tisdag 27/2: En svensk turistbuss kör in i låg bro i Köpenhamn. Två döda och ett 20-tal svårt skadade. Aktualiserar välkända problem:

- Klaratunneln från Centralbron: Alla tidiga skyltar i understorlek. Svårt att hinna se varningssystemet eftersom det är monterat så nära trafiksignalen och tunnelmynningen. Trafiksignalen slår dessutom om till gult när lastbilen är inne i valområdet!
- Centralbron mot Söder Mälarstrand: En ofta smutsig skylt utmed högerkant 400 m före. Portalen 200 m saknar skylt. Sen varning från varningssystemet, som dessutom enligt uppgift inte längre fungerar!
- Under Slussen (varierande klass på utmärkning)
- Klaratunneln från Mäster Samuelsgatan (saknar varningssystem)

Onsdag 7/3: En tankbil med diesel vältrar på Roslagsvägen söder om Ålkistan. Vägen var helt avstängd i båda körriktningarna i drygt 6 timmar. Ungefär samma problem som Essingeleden den 3/1:

- Behov av flexibel skyltning. Bland annat vid Roslagstull
- Problem vid bärgningen, den tog tid, kanske delvis i onödan
- VägAssistans (polisjeepen) var först på plats av alla insatsfordon
- 4 polishästar med ryttare röjde i Lill-Jansskogen!

Söndag 11/3 - måndag 12/3: Stort strömavbrott på Järvafältet. 14 trafiksignaler slocknade (10 Gfk, 4 Vv). Vägverket produktion satte in bensenaggregat vid Hjulstakorset. Behov av UPS (reservkraft) till trafiksignaler?

Måndag 12/3 och resten av veckan: Trafikomläggning på Essingeleden vid Fredhällstunneln beroende på säsongens arbeten. Dåligt utmärkt att höger körfält söderut inte försvann vid St Essingen. Påfarten från Lilla Essingen stängdes, men fick sedan öppnas eftersom skyltning saknades. Varför inte göra allt på en gång vid etableringar? Kanske allt i körriktning söderut en första helg och allt i körriktning norrut följande helg?

Från ca 12/3: Större delen av Vägverkets kameror under flera veckor periodvis utslagna beroende på byte av transmissionsteknik. Försvårade arbetet på VTC. Såg inte heller bra ut på internet (vv.se och trafiken.nu).

Torsdag 15/3: Än mer restriktioner för båttrafiken. Danvikstullsbron, Skansbron och Liljeholmsbron öppnas inte kl 6.00 - 9.15 och 15.30 - 18.30 på vardagar efter beslut av Stockholms stad, Mycket bra för biltrafiken. Detta drabbade kranen Lodbrok som försenade hela 50-årsjubiléet efter bärgningen för regalskeppet Vasa eftersom Danviksbron var i vägen!

Fredag 27/4: En lastbil havererar på Johanneshovsbron sydgående under rusningstid. När VägAssistans kommer på plats konstaterar man behov av tungbärgare. Långa köer norrifrån gör att man i stället låter en kommersiell tungbärgare backa från Gullmarsplan efter att man stängt all trafik söderut. Bra hanterat.

EU-toppmötet i april: VTC visste inget förrän 5 minuter innan då polisen beordrade avstängningar. VTC bör vara med på de planeringsmöten som Gfk är med på. Vad är den samhälls-ekonomiska kostnaden för toppmöten? Varför används inte helikopter, eller varför lokaliseras inte toppmöten utanför Stockholm?

Måndag 14/5 och ett antal veckor: En inhyrd bärgare på plats under rusningstid vid arbetena på Essingeleden vid Lilla Essingen. Bra initiativ.

Onsdag 16/5: Rapport från Stockholms stads revisorer: Samordning vid gatujobb saknas, regler följs dåligt, framkomligheten på undantag. Slogs upp stort i media. Gfk kommer att komma med förslag till åtgärder.

?/5 kl 17: Målningsarbete på Ulvsundavägen vid Karlsbodavägen: Långa köer. Förbjuden tid för vägarbete.

ca 17/5: Avfarten från Norra länken mot Klarastrandsleden ommålad till två körfält, men gamla målningen syntes alltför bra. Förvirring och köer bara i det ena körfältet.

Någon vecka (?) runt 28/5: Det gick ej att ringa VTC på 757 66 66 annat än dagtid kl 7 - 16.30. Man skulle kunna trycka 8 för att komma till operatör, men det fungerade inte de första dagarna.

Vecka 25: Rissnekoret gick i oberoende styrning under rusningstid under veckan. Bortfrästa kablar till mätpunkter. Långa köer. Mer än ett oberoende program behövs i denna typ av korsning.

Måndag 25/6 och två veckor: Bara 1 + 1 körfält över Tranbergsbron. Samma dag stängdes tunnelbanestation Brommaplan. Oändliga köer första dagarna. Stort pådrag i tidningar och ABC-nytt. Kunde man inte ha börjat en vecka senare, eller helst gjort hela arbetet under industrisemestern?

Hammarby fabriksväg den 26 juni: Stort pådrag då man först trodde att den nybyggda Sickla kanalbro (som fordonen står på) hade rasat ihop. Långa köer på parallell väg eftersom en trafiksignal ströp trafiken.

Foto: Peter Kronborg, Movea

Tisdag 26/6: Gamla Sickla kanalbro rasade. Initialt viss förvirring om vilken bro som rasat och vilka vägar som var stängda. VTC trodde att det var nya bron och Radio Stockholm uppgav att Värmdöleden var stängd. Stor aktivitet på plats med höga chefer från Vägverket och Gfk (Birger Höök och Göran Gahm), samt media. Vägverket aktiverade för första gången sin nya larmplan (eftersom man trodde att det var den nya bron som hade rasat). Stillastående köer i riktning österut eftersom trafiksignalen Hammarby Fabriksväg - Uddvägen bara släppte ut bilar under 6 s under varje omlopp på 120 s. Ingen lyckades släcka signalen. VägAssistans bör förse med brandskåpsnyckel för att kunna påverka trafiksignalerna?

1/7: Skrotningspremien höjdes till 1.700 kr för bilar äldre 16 år.

Måndag 16/7: En lastbil med uppfälld kran river ner en hel gångbro över Söderleden i Göteborg. Tur att ingen var på bron. Finns liknande faror i Stockholm?

Måndag 30/7: En tankbil välte i Roslagstull. Alltför hög fart i vänstersvängen från Cedersdalsgatan mot Roslagsvägen? 5.000 liter eldningsolja rann ut. Roslagstull var avstängd under tre timmar.

Onsdag 1/8: Ännu en lastbil fastnar i infarten till Klaratunneln.

Fredag 3/8: Asfalteringsarbete på E4/E20N vid Salem startat kl 22 på fredagskvällen. Långa köer. Enligt Radio Stockholm skulle det finnas alternativvägvisning via gamla vägen, men den vägvisningen fanns inte. Köerna löstes upp först kl 0.30. Samma problem dagtid på lördagen. Missförståndet om alternativvägvisning kan ha berott på att det fanns sådan på E4 vid

motsvarande arbeten tidigare under sommaren. Köerna blev i båda fallen alltför långa. Bättre rutiner vid beläggningsjobb behövs.

Onsdag 8/8: Åter en tvåveckorsperiod med bara 1 + 1 körfält över Tranebergsbron. DN har rubriken "Fortsatt kaos" över fem spalter.

Måndag 13/8: Seriekrock med 5 bilar i vänster körfält på Johanneshovsbron södergående kl 17. Bilen längst fram stannade, föraren gick ur, tittade och smet! 3 - 4 personer till sjukhus.

Måndag 13/8: För tung polsk långtradare kör över Tranebergsbron, får dubbelpunktering före Fredhäll och saknar reservhjul samt pengar. VTC betalade tungbärgare. Orsaken till punkteringen var en snäv kurva med betongblock vid pågående arbete. En norsk långtradare råkar ut för samma sak någon vecka efteråt varefter kurvan rätas ut. Körpårsmallar måste användas.

Ca 15/8: Radio City återupptar inte sina trafikrapporter efter sommaren. Bara Radio Stockholm och Mix Megapol finns kvar.

Torsdag 16/8: Vattensamlingar i Fredhällstunneln efter skyfall. Förvärrades av utplacerade betongblock. Bör man inte planera för avrinning?

Onsdag 22/8: Stort oljeutsläpp av transformatorolja på Hammarbyvägen. Larm 14.12. Brandkåren var klar kl 17.04. Sopbil kom förts kl 17.00. Kökaos. Absolen bet inte, man fick sanda under kvällen. Problem med få fram Gfk:s gatujour. Gatujouren kom först kl 18.45!

Fredag 24/8: Allvarlig bussolycka på E4/E20 södergående vid Fittja. Stängt i två timmar. Köerna började på Essingeleden.

Tisdag 28/8: En långtradare i diket på E4/E20N vid Aspen strax efter kl 5. Polisen gav order om att avbryta bärgningen ca kl 7.15. Bärgningen fick återupptagas efter rusningstiden. Utmärkt agerande!

Tisdag 28/8 + onsdag 29/8: Falska brandlarm i Söderledstunneln under morgonrusningen: Trafiken flyter vissa dagar vidare mot röd signal! Detta är farligt för bilisterna själva och för brandmännen som letar efter branden.

- Bommar behövs i alla fyra tillfarter
- Orsaken var troligen slarv efter asfalteringsarbete
- Stängt 18 resp 10 min. Borde kunna trimmas lite

Början av september: Rapporter om konstigt beteende på MSC på E4. Efter byte av detektor-teknik. Ännu inte besiktigt?

Fredag 7/9: Seriekrock med 7 bilar i vänster körfält på E18N vid Lahäll kl 17. 14 personer skadade. 10 ambulanser + helikopter. Totalstopp i båda riktningar under en timme.

Tisdag 2/10: Olycka med två långtradare, två personbilar och inte mindre än ett ton torrbetong på E4/E20 södergående mellan Nyboda och Västberga. Löstes riktigt snabbt.

Onsdag 3/10 – torsdag 4/10: Planerat gasjobb på Valhallavägen. Bara ett körfält öppet vid Lill-Jans Plan mot Stadion. Kö från Kista! Ingen information ut från Gfk i förväg.

Nynäsvägen den 4 oktober: Lastbil i mittremsan. Knäckt belysningsmast. Körfält avstängda onödigt länge?

Foto: Peter Kronborg, Movea

Torsdag 4/10 kl 14: En lastbil ”parkerar” i mittremsan på Nynäsvägen vid Statoil Sköndal. Fäller en belysningsmast mm. Tre VägAssistansbilar med fyra man kämpade tillsammans med brandkår och polis, men var fanns väghållaren (gatujouren)? Kunde man inte ha öppnat fler körfält söderut tidigare?

Onsdag 17/10 ca kl 7:00: 5 - 6 bilar seriekrockade i vänster körfält vid Bredden E4S. Ett första körfält öppnades 7.40 efter 40 min totalavstängning.

Torsdag 25/10 kl13: Trafik Stockholm tar över ledningen av stadens trafik från VTC och Gfk:s driftscentral.

Natten till tisdag 30/10: Trafikomläggning Nynäsvägen sydgående söder om Gullmarsplan. Pilar i asfalten, markeringsskärmar, väjningsskylt och andra skyltar saknades på morgonen, men kom till under dagen. Blixtlåsskyltar sattes upp efter någon månad. Trafikomläggningar måste genomföras ordentligt, enligt ritningarna.

Natten till torsdag 15(?)/11: Essingeledens nya körfält norrut öppnades. Bra flyt på mornarna.

Natten till tisdag 20/11: Trafikomläggning vid påfarten på E4S i Fredhällsmotet. Trafik från Lindhagensplan skickas utan skyltning eller målning rakt in i trafiken från Tranebergsbron. Skyltningen och målning förbättras efter några dagar.

Fredag 14/12: Svårigheter ett öppna motorvägsbron i Södertälje. Bilisterna stannar inte för de röda signalerna. Man får inte ner bommarna. Man tvingas att släcka signalerna och börja om

från början. Allmän förvirring på vägen och i Radio Stockholm. Avstängningssystemet fungerar inte. (Jämför Söderledstunneln och Södra länken).

Tisdag 18/12: Frontalkrock på Ekerövägen vid Ekerö möbler. I princip helt stängt enligt Radio Stockholm. I verkligheten kunde man med polisens hjälp köra på gamla vägen (nuvarande cykelväg) förbi olycksplatsen med personbil.

Torsdag 20/12 – fredag 21/12. Stora problem med framkomligheten beroende på snöoväder.

- Själva snöröjningen, parkeringsregler med mera kommenteras inte i denna rapport. Den utreds i särskild ordning av bland andra Gfk
- Kollektivtrafikens problem framgick tydligt på internet (vv.se och trafiken.nu), däremot inte biltrafikens problem. För vägarna redovisades bara på internet ”Risk för halka. Fläckvis moddsträngar”. Inget om den mer kaosbetonade verkligheten. På Radio Stockholm uppmanades man av polisen att lämna bilen hemma i Roslagen under fredagen. Denna information saknades på internet
- Ett flertal kameror utslagna på internet
- Den tunga trafiken drabbades speciellt hårt och blev rejäla trafik hinder när den stannade på tvären. Speciellt drabbade var ledbussar, även i innerstaden. Är ledbussar lämpliga vintertid?

Jul- och nyårshelgerna: Fortsatta snöproblem. Se 20 – 21/12.